

КОНТРОЛЬНО-ОЦІНЮЮЧА ДІЯЛЬНІСТЬ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Михайлик А.М., викладач СумДПУ ім. А.С.Макаренка

В освітній сфері України активно розвиваються різні форми і методи навчання. Водночас, у зв'язку з соціально-економічним станом в країні поглиблюються відмінності як в якості надання освітніх послуг, так і в доступі до них. Об'єктивна порівнювальна інформація про рівень навчальних досягнень сприяла б формуванню обґрунтованих рекомендації щодо освітньої політики, зокрема, могла б бути підставою щодо коригування навчального процесу, оновлення змісту освіти, методик викладання. Результати державної підсумкової атестації, які повинні віддзеркалювати реальний рівень навчальних досягнень у середній школі, є не порівнювальними від школи до школи. Причиною цього є відсутність єдиної технології оцінювання та суб'єктивність оцінювання, оскільки оцінюють продукт своєї праці ті ж учителі, котрі працювали з учнем протягом його навчання у школі.

Оновлення навчального процесу повинно супроводжуватись впровадженням прогресивних навчальних технологій, ефективних форм і методів організації самостійної роботи та контролю знань і вмінь учнів.

Тому протягом останніх десяти років педагогічна наука і практика ведуть активний пошук з питань удосконалення навчального процесу, знаходження оптимальних шляхів досягнення мети та визначення засобів, які забезпечують її досягнення. Серед них: застосування програмованого контролю знань, комп'ютерних інформаційних технологій, тестування, методів творчої роботи учнів, активізації їх діяльності.

Досить актуальним є впровадження діагностичних вимірювань рівня навченості, інтелектуального розвитку учнів, результатів педагогічного впливу тощо. Діагностування в кожному конкретному випадку вимагає обґрунтування і конкретизації мети і завдань, в основі його базові категорії: успіх, успішність, результат, ефективність, продуктивність. Кількісні показники, які характеризують успішність, повинні стимулювати творчу працю учнів, оцінка повинна бути об'єктивною і реальною, методично обґрунтована викладачем.

Зазначимо, що складовими діагностики ефективності процесу учіння є: формування критеріїв оцінювань з кожної дисципліни; визначення переліку знань і умінь, якими повинен володіти учень; відпрацювання вимог до рівнів складності контрольних завдань і

уникнення формалізму при перевірці та оцінці знань і умінь. Реальні кількісні показники рівнів навченості учнів є предметом діагностичного аналізу та визначення оптимальних шляхів підвищення якості процесу навчання.

Діагностична діяльність передбачає здійснення наступних операцій: 1) порівняння; 2) аналіз; 3) прогнозування; 4) інтерпретацію; 5) інформування; 6) контроль.

Порівняння – перший етап процесу діагностики. Спостерігаючи за діяльністю учня, ми порівнюємо його теперішню поведінку з попередньою поведінкою (діяльністю) або з поведінкою інших учнів у даний момент чи в минулому, або з описом поведінки вигаданого учня (модель ідеального учня тощо).

Аналіз допомагає визначити, чому поведінка (діяльність) того чи іншого учня або класу відрізняється від його ж попередньої поведінки, від поведінки інших учнів (класів) чи відхиляється від норми.

Прогнозування допомагає здійснити екстраполяцію даних, отриманих у результаті порівнянь та аналізу, на поведінку в інших ситуаціях чи в майбутньому.

Інтерпретація дозволяє керівнику давати оцінку, в якій поряд з його особистою точкою зору та очікуваннями присутня інформація, зібрана ним за певний проміжок часу. Цю інформацію необхідно систематизувати, піддати процесу індексації та узагальнити у вигляді концепції, яка містить оцінку.

Інформування як повідомлення учням результатів діагностичної діяльності допомагає досягнути виховного (розвивального) впливу, а контроль — визначити, як впливають на учнів різні методи і процедури діагностики.

Педагогічну діагностику учнів доцільно узгоджувати із завданням та змістом науково-методичної роботи педагогічного колективу навчального закладу. Такий підхід передбачає використання комплексно-цільового методу планування, тобто розроблення комплексних цільових діагностичних програм, які містять систему заходів для досягнення поставленої адміністрацією мети.

Науковий підхід до підготовки і реалізації педагогічних заходів, спрямованих на вирішення головних завдань педагогічної діагностики, потребує дотримання наступних принципів: цілеспрямованості та адресності; обов'язкового обліку результатів педагогічної діагностики в подальшій роботі керівника школи; вивчення конкретного учня у взаємозв'язку з колективом; відповідності діагностичних процедур сучасним досягненням педагогічної науки і практики; системності та неперервності вивчення особистості учня.

Як показала практика, система діагностичних вимірювань успішності дає повну інформацію про якісний рівень процесу навчання. Він має важливе значення як для викладачів, так і для учнів. Учня контроль допомагає об'єктивно оцінювати свої знання, сприяє систематичності в роботі над програмовим матеріалом, формує його як особистість.

Для викладачів діагностичні вимірювання є індикатором їх педагогічної майстерності, творчого підходу до викладання предмету. При цьому дуже важливим є визначення застосування діагностичних методів.

Отже, в цілому, діагностика та її найбільш активні методи – контроль і перевірка виконують навчальну, коригуючу, методичну, оцінну, виховну функції.

Завдяки цьому поліпшується методика проведення занять і їх результативність, тобто процес діагностичних вимірювань – це двостороння зворотна діяльність викладача і учня.

Із мети та завдань вивчення предмету випливають основні вимоги до діагностичних вимірювань, методів контролю, результатів учіння:

1. Охопити всі етапи навчального процесу.
2. Процес контролю повинен відповідати дидактичним принципам і бути всеохоплюючим, диференційованим та індивідуальним, об'єктивним і систематичним, врахувати рівні складності завдань і рівні навченості учнів.
3. Забезпечувати своєчасність і систематичність контрольних заходів.
4. Гарантувати об'єктивність оцінювання навчальних досягнень учнів за розробленою 12-и бальною шкалою.

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ СФОРМОВАНOSTІ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ШКІЛ У ПРОЦЕСІ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

Козлова О.Г., к.п.н., доцент, СумДПУ ім. А.С.Макаренка
Козлов Д.О., викладач, аспірант СумДПУ ім. А.С.Макаренка

Оцінка рівня управлінської компетентності керівника школи являє собою складну наукову та практичну проблему. Визначенню та обґрунтуванню критеріальної бази готовності особистості до управлінської діяльності в системі освіти присвячено роботи В.